

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/195810,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Rachunki-za-Powstanie-Warszawskie-1944-2024-Od.html>
01.03.2026, 14:42

Strona znajduje się w archiwum.

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października

02.10.2024

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Zycieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2–3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2–3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2–3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2–3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2–3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2–3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” - Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” - Warszawa, 2-3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2–3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944–2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2–3 października. Fot. Piotr Życieński (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Iwona Spalek (IPN)

Międzynarodowa konferencja naukowa „Rachunki za Powstanie Warszawskie (1944-2024). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość” – Warszawa, 2-3 października. Fot. Iwona Spalek (IPN)

2 i 3 października 2024 roku odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona rozliczeniom z powstaniem warszawskim zorganizowana przez Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie. Wydarzenie zgromadziło historyków, prawników i badaczy, którzy poruszyli złożone zagadnienia związane z odpowiedzialnością za powstanie, zarówno na płaszczyźnie historycznej, jak i prawniczej. Dyskusje obejmowały nie tylko odpowiedzialność

Niemiec, ale również rolę Sowietów i polskich dowódców.

Pierwszy panel poświęcony był analizie odpowiedzialności niemieckich dowódców za zbrodnie popełnione podczas powstania warszawskiego. Dr Tomasz Łabuszewski, dr Soraya Kuklińska, dr Damian Sitkiewicz oraz dr Paweł Kosiński omówili kluczowe postaci takie jak Ludwig Hahn, Paul Otto Geibel i Ludwig Fischer, badając ich rolę w niszczeniu Warszawy i masowych mordach na jej mieszkańcach

Drugi panel kontynuował temat niemieckich zbrodni. Dr Jan Kreutz przybliżył brutalną kampanię Ericha von dem Bacha-Zelewskiego, a dr Paweł Głuszek analizował odpowiedzialność władz Kraju Warty za tłumienie powstania. Dr Dominika Pasich przedstawiła losy wysiedlonych Warszawiaków, a dr Paweł Brudek skupił się na niszczeniu warszawskich fabryk.

Trzeci panel skupił się na zagadnieniach odpowiedzialności prawnej i pozaprawnej. Prof. dr hab. Adam Bosiacki omówił kwestie związane z odpowiedzialnością prawników, a dr Maciej Jan Mazurkiewicz przyjrzał się prawnomiędzynarodowym aspektom rozliczeń z Powstaniem Warszawskim.

Prokuratorzy IPN, dr Marcin Gołębiewicz, Paweł Wierchołowski i Mariusz Rębacz, zaprezentowali przykłady postępowań karnych przeciwko sprawcom niemieckich zbrodni podczas powstania oraz omawiali działania prokuratury i sądów dotyczące tych wydarzeń.

Piąty panel poświęcony był wpływowi ZSRR i międzynarodowym aspektom powstania warszawskiego. Prof. dr hab. Nikołaj Iwanow omówił politykę Kremla, a prof. dr hab. Mirosław Golon skupił się na moskiewskim procesie gen. Leopolda Okulickiego. Dr Aleksander Gogun przedstawił współczesne rosyjskie spojrzenie na udział ZSRR w tłumieniu powstania, a dr Maria Zima-Marjańska zwróciła uwagę na rolę Węgier. Dr hab. Piotr Żurek zakończył panel analizując działania partyzantów Tity wobec niemieckich oprawców.

Ostatni panel konferencji skupił się na polskiej perspektywie. Dr Andrzej Chmielarz omówił kwestię odpowiedzialności za decyzję o rozpoczęciu Powstania Warszawskiego, analizując kluczowe postacie i czynniki, które wpłynęły na ten krok. Dr hab. Tomasz Panfil przedstawił postać gen. Antoniego Chruściela ps. „Monter” i jego rolę w powstaniu, skupiając się na błędach dowódczych i wewnętrznych napięciach wśród powstańców na Mokotowie, które miały wpływ na przebieg walk. Dr Krzysztof Tochman przedstawił misję emisariusza Naczelnego Wodza do dowódcy AK, natomiast prof. dr hab. Bogdan Chrzanowski omówił polityczne kontrowersje związane z powstaniem i reakcje Stalina oraz PKWN. Panel zakończyła prezentacja Hanny Radziejowskiej dotycząca kolaboracji z Gestapo na podstawie dokumentów z Bundesarchiv.

To wydarzenie było wyjątkową okazją do refleksji nad historycznymi i prawnymi aspektami powstania warszawskiego oraz złożonością związanych z nim rozliczeń, rozpoczęciu powstania oraz dylematów strategicznych, które wpłynęły na jego losy.

Przewidziana jest publikacja pokonferencyjna w formie monografii wieloautorskiej.

Patronat medialny: Radio Warszawa, Dzieje.pl, wiekdwudziesty.pl, przystanekhistoria.pl.

Częścią wydarzenia była ceremonia wręczenia [Medalu Reipublicae Memoriae Meritum](#) Hannie Rybickiej.

Konferencja jest dostępna na kanale [YouTube Oddziału IPN w Warszawie](#).

Panel 1. Kontekst niemiecki, część 1 / German context, part 1

dr Soraya Kuklińska (IPN Centrala), Zbrodnie nierozliczone. Niemieccy dowódcy w Powstaniu Warszawskim

dr Tomasz Łabuszewski (IPN Warszawa), Odpowiedzialność Ludwiga Hahna w Powstaniu Warszawskim

dr Damian Sitkiewicz (IPN Warszawa), Generał Paul Otto Geibel (1898-1966) – dowódca SS i Policji Dystryktu Warszawskiego. Zbrodnie i proces

dr Paweł Kosiński (IPN Centrala), Wątki powstańcze w procesie gubernatora Ludwiga Fischera przed Najwyższym Trybunałem Narodowym

Panel 2. Kontekst niemiecki, część 2 / German context, part 2

dr Jan Kreutz (Europa-Universität Flensburg), “Bandenbekämpfung” and Scorched Earth in a European Capital. Erich von dem Bach-Zelewski's “Double Game” during the Warsaw Uprising

dr Paweł Głuszek (IPN Poznań), Odpowiedzialność władz Kraju Warty za stłumienie Powstania Warszawskiego

dr Dominika Pasich (IPN Kraków), Wysiedleni z Warszawy do Krakowa w dokumentacji archiwalnej Zakładu Medycyny Sądowej Collegium Medicum UJ w Krakowie

dr Paweł Brudek (Muzeum Powstania Warszawskiego), Komenda Uzbrojenia Warszawa (Rüstungskommando Warschau) i niszczenie warszawskich fabryk (na kilku wybranych przykładach)

Panel 3: Rachunki za Powstanie: spojrzenie prawników / Dealing with the Uprising from juristic point of view

prof. dr hab. Adam Bosiacki (Uniwersytet Warszawski), Problemy odpowiedzialności prawnej i pozaprawnej związanej z Powstaniem Warszawskim

dr Maciej Jan Mazurkiewicz (bez afiliacji), Powstanie Warszawskie a odpowiedzialność prawnomiędzynarodowa

Panel 4: Perspektywa prokuratorów IPN / Perspective of the IPN's prosecutors

prok. dr Marcin Gołębiewicz (IPN Warszawa), Postępowania karne sprawców zbrodni niemieckich popełnionych na terenie byłego Niemieckiego Zakładu Karnego w Warszawie

prok. Paweł Wierzchołowski (IPN Warszawa), Oskarżenia o popełnienie zbrodni wojennych w Powstaniu Warszawskim. Kilka przykładów z praktyki prokuratury i sądów apelacji warszawskiej

prok. Mariusz Rębacz (IPN Warszawa), Niemieckie represje wobec żołnierzy AK z kompanii bojowej III Batalionu Nieporęt za udział w Powstaniu Warszawskim

Panel 5. Kontekst sowiecki i międzynarodowy / Soviet and international context

prof. dr hab. Nikołaj Iwanow (Uniwersytet Opolski), Kreml a Powstanie Warszawskie

prof. dr hab. Mirosław Golon (IPN Bydgoszcz), Moskiewski „rachunek” za Powstanie. Problem Powstania Warszawskiego w śledztwie i procesie moskiewskim gen. Leopolda Okulickiego (kwiecień-czerwiec 1945 r.)

dr Aleksander Gogun (Freie Universität Berlin), Żadnych gorących debat i przełomów. Współczesna historiografia rosyjska dotycząca udziału obywateli ZSRR w tłumieniu Powstania Warszawskiego

dr Maria Zima-Marjańska (IPN Centrala), Między sojuszem z III Rzeszą a przyjaźnią z Polakami. Rola Węgrów w Powstaniu Warszawskim

dr hab. Piotr Żurek (Uniwersytet Bielsko-Bialski), Oprawcy Warszawy w rękach partyzantów Tity

Panel 6: Kontekst polski / Polish context

dr Andrzej Chmielarz (bez afiliacji), Kto ponosi odpowiedzialność za wybuch powstania warszawskiego?

dr hab. Tomasz Panfil (IPN Centrala), „Monter” wobec Powstania i Powstańców z Mokotowa. Błędy, animozje, rozliczenia

dr Krzysztof A. Tochman (bez afiliacji), Misja Jana Kamieńskiego „Cozasa”, emisariusza Naczelnego Wodza do dowódcy AK. Meldunek z 3 października 1944 r. jako przyczynek do badań nad rozrachunkiem z decyzjami dowódców

prof. dr hab. Bogdan Chrzanowski (Uniwersytet Gdański, Muzeum Stutthof), Polityczne kontrowersje wokół Powstania Warszawskiego. Podjęcie decyzji, reakcja Stalina i PKWN

Hanna Radziejowska (Instytut Pileckiego, Berlin), Spilker i Łaszowski. Historia kolaboracji z Gestapo w świetle dokumentów znalezionych w Bundesarchiv

Pliki do pobrania

[Program konferencji \(pdf, 517.24 KB\)](#)

[Hanna Rybicka \(docx, 13.94 KB\)](#)

[Klauzula RODO \(pdf, 196.49 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)